

використання пропаганди, дезінформації, психологічного тиску та інших методів, спрямованих на створення певного образу конфлікту та ворога, а також залучення громадськості до підтримки певної політичної або військової стратегії.

Отже, розуміння як історичних, так і психологічних аспектів гібридних війн дозволяє краще оцінювати їхні наслідки, ризики та можливості. Враховуючи ці аспекти, держави можуть розробляти більш ефективні стратегії відповіді на сучасні виклики та загрози, пов'язані з гібридними конфліктами.

Джерела та література

1. Горбатенко В. П. Гібридна війна. Велика Українська Енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Гібридна_війна.
2. Психологічна війна як елемент гібридної війни | Політичне життя. Політичне життя. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/9778>.

УДК 355.031.7(477.83)

Шпіт Т.; Габрусєва Н., Ph.D, старший викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СПЕЦИФІКА «КРИМСЬКОЇ ВЕСНИ»

Анотація. *Анексія Криму росією в 2014 році розглядається як найбільш підступна акція пострадянського періоду. Всі цивілізовані країни світу вважають окупацію Криму порушенням норм територіального суверенітету та демократії. Цей цинічний акт став маніфестом російського беззаконня. Прикриваючись терміном «референдум», путін зруйнував життя мільйонів людей, позбавив їх майбутнього.*

Ключові слова: анексія, Крим, псевдо-референдум.

Shpit T.; Habrusieva N., Ph.D, Senior Lecturer

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

SPECIFICS OF THE "CRIMEAN SPRING"

Abstract. *The annexation of Crimea by Russia in 2014 is regarded as the most treacherous act of the post-Soviet period. All civilized countries of the world consider the occupation of Crimea a violation of norms of territorial sovereignty and democracy. This cynical act has become a manifesto of Russian lawlessness. Under the guise of a "referendum," Putin has destroyed the lives of millions of people, depriving them of their future.*

Keywords: annexation, Crimea, pseudo-referendum.

«Уявіть на мить, що в Ваш штат в'їжджають танки. Збройні люди у масках і без військових розпізнавальних знаків окунують вулиці Вашого міста. Аеропорт закритий. Потім, після поспішного голосування, на найвищу керівну посаду призначається новий лідер, який, як Ви розумієте, був частиною злочинного світу. Неочікувано Вам доведеться повернути час на дві повні години назад, щоб відповідати новій столиці, розташованій приблизно за 1400 кілометрів від Вас. Ваша банківська картка перестає працювати, а потім Ваш банк закривається. Знайомі продукти, їжа, яку Ви їли всю свою життя, потрапляють під заборону і зникають з полиць продуктових магазинів, замінюючись іноземними. Ваші ліки стають в шість разів дорожчими, ніж раніше. Потім Ваш мобільний телефон перестає працювати, і Вам потрібно знайти нового оператора зв'язку, щоб відновити обслуговування. Телевізійна станція, через яку Ви сподівалися отримувати нічні новини, закривається. Вам повідомляють, що у Вас є три місяці, щоб поміняти паспорт на новий, інакше Ви не зможете продовжити водійські права або повернутися додому після поїздки. Ця хаотична і порогова ситуація, звичайно, не є гіпотетичною. Саме це сталося з мешканцями Криму після анексії російською

федерацією». Саме такими словами описує ситуацію з анексією Криму Грета Лін Юелінг, учена з University of Michigan (США) [1].

За даними, які наводить у своєму дослідженні Грета Лін Юелінг, за переписом населення 2001 року, на українському півострові Крим проживало близько 2 376 000 осіб. З них 58 відсотків росіян, 24 відсотки українців і 12 відсотків кримських татар. «Це унікальне поєднання: хоча росіяни є меншістю в Україні в цілому, насправді вони становлять більшість в Криму. І хоча етнічні українці склали більшість в Україні, в Криму вони були меншістю» стверджує вчена [1]. Найбільш суттєвою перешкодою, яка турбувала російську пропаганду, яка доводила, що Крим довгі роки «мріяв про повернення до свого дому», були кримські татари. Більшість з них відмовилися брати участь у голосуванні і виступили проти російської окупації.

Базилевський І. вказує на те, що російська федерація, анексувавши Крим, порушила дев'ять з десяти принципів, задекларованих у міжнародних документах:

1. Суверенна рівність, повага до прав, властивих суверенітету;
2. Незастосування сили чи загрози силою;
3. Непорушність кордонів;
4. Територіальна цілісність країн;
5. Мирне врегулювання суперечок;
6. Невтручання у внутрішні справи;
7. Рівноправність і право народів розпоряджатися своєю долею;
8. Співробітництво між державами;
9. Добросовісне виконання зобов'язань з міжнародного права [2].

Міжнародна спільнота переважною більшістю (у тій чи іншій мірі), підтримала Україну (рис.1):

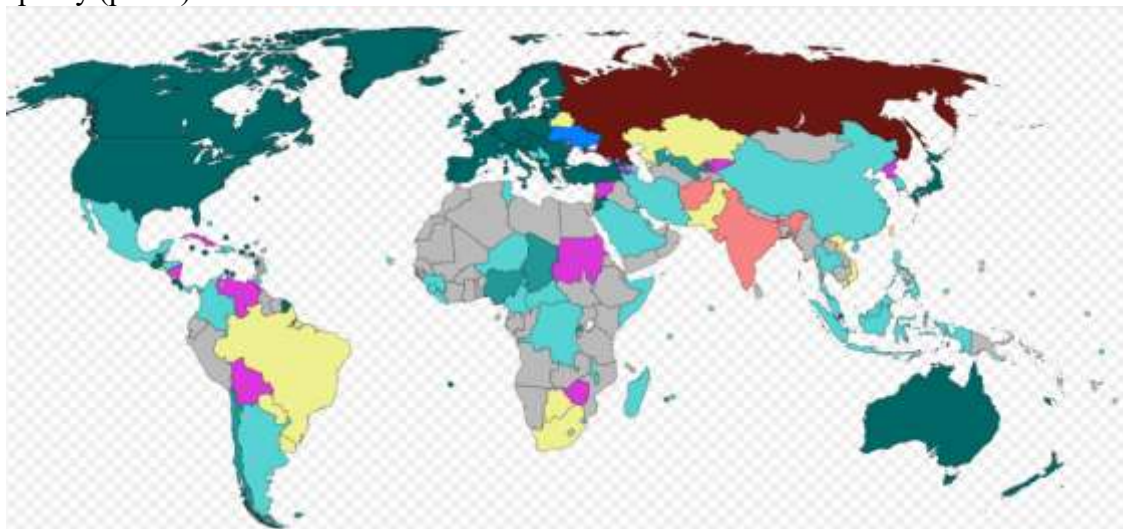

Рис.1. Міжнародна реакція на анексію Криму 2014 року (згідно з офіційними заявами урядів).
■ – Заявили тільки про занепокоєння або сподіваються на мирне вирішення конфлікту.
■ – Підтримують територіальну цілісність України ■ – Засуджують російські дії. ■ – Засуджують російські дії (військову інтервенцію та інвазію) ■ Підтримали російські дії та/або осудили тимчасовий уряд України.– «Проросійські» в даному конфлікті або мають інші зацікавленості. ■ – Україна. ■ – російська федерація.

Джерело: матеріал з Вікіпедії [3]

Референдум і анексія Криму росією були визнані незаконними Генеральною Асамблеєю ООН 27 березня 2014 року. Представлені ж путінською росією результати виборів в Криму, показали, що за анексію проголосували 97 відсотків при явці в 83 відсотки.

Жодних міжнародних спостерігачів не було допущено. Проросійський тиск на виборах призвів до збільшення кількості голосів на користь анексії. Як зазначається у матеріалі, розміщеному на сайті forbes.com, 4 травня 2014 року, за повідомленням відомого українського

новинного сайту ТСН.ua, на сайті Ради при Президентові Росії з громадянського суспільства та прав людини (скорочено "Рада при Президентові") був опублікований звіт, який був швидко видалений. Згідно з цим звітом про так званий «референдум» у березні щодо анексії Криму, явка кримських виборців склала всього 30 відсотків. І з них лише половина проголосувала за референдум - отже, лише 15 відсотків громадян Криму проголосували за анексію.

Як зазначається у матеріалі, розміщеному на сайті forbes.com, у звіті ТСН немає посилання на копію цитованого звіту. Проте, на сайті www.president-sovet.ru довший час був розміщений звіт Ради по правах людини "Проблеми кримчан", в якому обговорювались оцінки Ради результатів референдуму 16 березня. Ось цитата з цього звіту: «У Криму, за різними показниками, за об'єднання з Росією проголосували 50-60% при явці 30-50%». Це призводить до діапазону від 15 відсотків (50% x 30%) до 30 відсотків (60% x 50%), голосів за анексію. У Кримському окрузі Севастополя явка, за даними Ради, була вище: 50-80% [4].

Підсумовуючи все вищепераховане, можемо дійти до висновку, що повернути Крим залишається найголовнішим і найбажанішим завданням держави та особисто кожного українця.

Джерела та література

1. Uehling G. Everyday life after annexation: The autonomous republic of Crimea. *Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives*, 2015. P. 69-79.
2. Міжнародна реакція на анексію Криму російською федерацією. uk.wikipedia.org. URL: <http://surl.li/szvsf>
3. Базилевський І. В. Окупація та анексія Криму російською федерацією. URL: http://dspace.megu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/4028/1/Zbirnuk_materialiv_konferencii_2_023-9-10.pdf
4. Путінська «Рада з прав людини» випадково оприлюднила реальні результати виборів у Криму. forbes.com. 05.05.2014. URL: <https://www.forbes.com/sites/paulroderickgregory/2014/05/05/putins-human-rights-council-accidentally-posts-real-crimean-election-results-only-15-voted-for-annexation/?sh=1433d9adf172>.

Секція 4. ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ВІЙНИ: КОГНІТИВНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІРИ

УДК 354+359.07

Войтко О., канд. військ. наук, доц.; Полевий В., канд. юрид. наук, старший науковий співробітник

Національний університет оборони України, Україна

КОГНІТИВНИЙ ВИМІР ВІЙНИ: ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Анотація. *Західна військова доктрина розрізняє фізичний, віртуальний та когнітивний (пізнавальні) рівні або виміри операційного середовища. У конкретному операційному середовищі ви маєте перемогти за рахунок переваги у всіх цих, або в якомусь конкретному вимірі, у нашому випадку, у когнітивному. Тези визначають засади оцінювання когнітивної складової операційного середовища.*

Ключові слова: *Когнітивний вимір, перевага, цільова аудиторія, інформаційний вплив, лінія зусиль.*

Voitko O., Ph.D., Assoc. Prof.; Polevyy V., Ph.D.

National Defence University of Ukraine, Ukraine